

Kunnanhallitus	§ 93	24.05.2021
Kunnanhallitus	§ 201	27.09.2021
Valtuusto	§ 67	01.11.2021

Ylä-Savon seudullinen ilmasto-ohjelma

157/00.04.01/2021

Kunnanhallitus 24.05.2021 § 93

Valmistelija: kunnanjohtaja

KESTO-hankkeessa mukana olevien kuntien (Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti ja Vieremä) edustajista koottu työryhmä on valmistellut Ylä-Savon seudulliseksi ilmasto-ohjelmaluonnoksen, josta pyydetään kunnan lausuntoa 31.5.2021 mennessä.

Taustaa

Suomi on osana EU:ta sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja vähentämään omia ilmastopäästöjä taakanjakosektorilla vähintään 39 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Uusi hallitusohjelma kiristää Suomen ilmastopäästöjen vähennystahtia. Hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilineläminen pian sen jälkeen. Tähän tavoitteeseen päästään hallitusohjelman mukaisesti nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinelämisä.

Hallitusohjelma asettaa kunnille velvoitteita, jotta hiilineutraali Suomi 2035 on tavoitettavissa. Hallitusohjelman tavoitteena on muun muassa ruokahävikin puolittaminen vähentämällä hävikkiä ruokaketjun jokaisessa vaiheessa vuoteen 2030 mennessä, kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopuminen vuoteen 2024 mennessä sekä julkisten hankintojen ympäristöystävällisyys. Valtion ja kuntien tulee toimia suunnannäyttäjinä ympäristöystävällisten ratkaisujen käyttöönottoisissa.

Hallitusohjelmassa nostetaan esille myös kuntien ja alueiden omien hiilineutraaliuussuunnitelmien valmistelu ja ilmasto-ohjelmien toimeenpano ja niiden edistäminen.

Lapinlahden vihreiden valtuustoryhmä teki valtuustoaloitteen ilmasto-ohjelman laatimisesta. Tämä johti ehdotukseen Ylä-Savon yhteisen ilmastotyön aloittamisesta. Työtä saatiin koordinoimaan EAKR-rahoitteinen KESTO – Kestävän energiankäytön, materiaalitehokkuuden ja ilmaston seudullinen toimintasuunnitelma-hanke (1/2020-12/2021).

Ylä-Savon seudullisen ilmasto-ohjelman toteutus ja valmistelu

KESTO-hankkeen päätehtävänä on laatia seudulliset ilmasto-ohjelmat ja kuntakohtaiset ilmastosuunnitelmat Keski-Savon ja Ylä-Savon seuduille sekä Siilinjärvelle.

Tavoitteena on laatia Ylä-Savon seudulle ilmasto-ohjelma ja hankkeessa

mukana oleviin kuntiin (Iisalmi, Lapinlahti, Kiuruvesi ja Vieremä) kuntakohtaiset ilmaston toimintasuunnitelmat, joihin kunnat ja eri osapuolet ovat sitoutuneet. Kunnat tulevat toteuttamaan kuntakohtaisia ilmastonsuunnitelmia suunnitelmallisesti osana kuntataloutta.

Seudullisessa Ylä-Savon ilmasto-ohjelmassa asetetaan tavoitteet seudulliselle ilmastotyölle hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Ylä-Savon ilmasto-ohjelman valmistelemista varten Iisalmen kaupunki ja KESTO-hanke pyysivät hankkeessa mukana olevia kuntia nimeämään 2-3 jäsentä seudulliseen ilmastotyöryhmään. Työryhmä kokoontui tekemään ilmasto-ohjelman luonnosta kolme kertaa loppuvuodesta 2020 ja alkuvuodesta 2021.

Ylä-Savon ilmasto-ohjelmassa asetetaan tavoitteeksi vähentää seudun vuoden 2007 päästölukemista 80 % vuoteen 2035 mennessä ja sitoa loput kasvihuonekaasupäästöt hiilinieluihin ja -varastoihin. Seudullisessa ilmasto-ohjelmassa painotetaan viittä aluetta:

1. Elinvoimainen maa- ja metsätalous
2. Vähähiilinen liikkuminen ja kestävä yhdyskuntarakenne
3. Kestävä energiantuotanto ja -käyttö
4. Kiertotalouden ja materiaalihokkuuden edistäminen
5. Aktiivinen kuntalainen

Jokaiselle viidelle painopistealueelle on asetettu seudulliset tavoitteet, joihin kaikki Ylä-Savon kunnat sitoutuvat (Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Lapinlahti, Pielavesi, Sonkajärvi ja Vieremä). Seudullisten tavoitteiden saavuttamiseksi on osa alueen kunnista (Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti ja Vieremä) laatimassa kuntakohtaista ilmastosuunnitelmaa.

Seudullisen ilmasto-ohjelman toteuttaminen

Ylä-Savon seudullisessa ilmasto-ohjelmassa olevat tavoitteet viedään osaksi Ylä-Savon kuntien eri toimialojen toimenpideohjelmia sekä talousarviota. Tavoitteille luodaan strategiset päämäärät ja mittarit, joiden kautta toteutumista seurataan normaalina osana eri toimialojen tavoiteseurantaa sovituin väliajoin, esimerkiksi vuosittain.

Tavoitteena on, että ilmasto-ohjelman painopisteisiin ja tavoitteisiin sitoudutaan koko seudulla muutoinkin kuin kuntaorganisaatioiden tasolla. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii laaja-alaista viestintää ja kuntien toimimista mahdollistajina niin asukkaille kuin yrityksille ja yhteisöille. Seudullista ilmasto-ohjelmaa on mahdollista päivittää tarpeen mukaan esimerkiksi muuttuneiden lakien ja säädösten voimaantulon myötä.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Sonkajärven kunta antaa Ylä-Savon seudulliseen ilmasto-ohjelmaluonnokseen seuraavan lausunnon:

Ylä-Savon ilmasto-ohjelman tavoitteet ja painopisteet ovat ilmastotavoitteen ja alueen elinvoiman kannalta oikein suunnattu. Energian käytössä tulee siirtyä uusiutuviin energialähteisiin, mutta turve tulisi hyväksyä hitaasti uusiutuvaksi energialähteeksi. Maatalouden biokaasuhankkeita tulisi erityisesti painottaa. Kestävä ja

energiaomavarainen maataloustuotanto on Ylä-Savon kannalta erityisen merkittävää.

Asian käsittely: Keskustelun kuluessa kunnanjohtaja **täydensi** päätösesitystään seuraavasti: Ilmasto-ohjelmassa tulisi painottaa, että Ylä-Savo on hiilensidonnan näkökulmasta merkittävää nurmiviljelyaluetta ja että alueella on siihen vahvaa osaamista.

Päätös Kunnanhallitus:
Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen ja siihen tehdyn lisäyksen.

Kunnanhallitus 27.09.2021 § 201

Ylä-Savon seudullinen ilmasto-ohjelma oli kunnissa lausuntokierroksella keväällä. Nyt lausunnot on otettu huomioon ja ohjelmaan tehty muutama tarkennus lausuntojen pohjalta. Seuraavaksi ilmasto-ohjelman tulisi saada kaikkien Ylä-Savon kuntien valtuustojen hyväksyntä.

Oheismateriaalina on lausuntojen pohjalta täydennetty Ylä-Savon ilmasto-ohjelma.

Päätösesitys Kunnanjohtaja:
Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy Ylä-Savon seudullisen ilmastoohjelman vuoteen 2035.

Päätös Kunnanhallitus:
Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.

Valtuusto 01.11.2021 § 67

Päätösesitys Kunnanhallitus:
Valtuusto hyväksyy Ylä-Savon seudullisen ilmastoohjelman vuoteen 2035.

Päätös Valtuusto:
Valtuusto yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.

Ryhmä 15 esitti seuraavan toivomusponnen:

Ryhmä 15 kannattaa seudullista ilmasto-ohjelmaa. Mutta samalla esittää, että tulevaisuudessa mahdollisesti toteutettavan Uusiutuvan energian kuntakatselmuksen yhteydessä tehtäisiin myös Sonkajärven oma ilmasto-ohjelma toimintasuunnitelmineen. Ensimmäiseen on mahdollista saada hankerahoitusta.

Samalla voitaisiin lisätä kuntalaisille tiedottamista eri energia vaihtoehtoista ja ilmastoasioista sekä kierrätyksen mahdollisuuksista ja tärkeydestä. Tulevaisuudessa kotitaloudet voivat vielä enemmän omilla toimillaan vaikuttaa omiin kustannuksiinsa.